

Jaarverslag 2019
en
Onderzoeksprogramma 2020
van de
Rekenkamercommissie
Waterschap Hollandse Delta

Ridderkerk, 24 februari 2020

Inhoud

Hoofdstuk 1 Inleiding	3
Hoofdstuk 2 Onderzoeken en Activiteiten	4
2.1 Participerend onderzoek	4
2.2 Onderzoeksthema's	4
2.3 Lidmaatschap NVRR, deelname aan Waterkring en overige acties	5
Hoofdstuk 3 Budget 2019	6
Hoofdstuk 4 Onderzoeksprogramma 2020	7

Hoofdstuk 1 Inleiding

De RKC presenteert voor de twaalfde keer haar jaarverslag. Daar beknoptheid van het jaarverslag door leden van de Verenigde Vergadering (VV) wordt gewaardeerd, is deze lijn wederom voortgezet. De RKC heeft inmiddels op bestuurlijk niveau een vaste plek gekregen in het bestuurlijk bestel van Waterschap Hollandse Delta. Door op pragmatische wijze gedegen onderzoek uit te voeren, draagt de RKC vanuit deze positie haar steentje bij aan het functioneren van het bestuur en de organisatie van WSHD.

Sinds 2014 is over de periodieke afstemming tussen de VV en de RKC besloten dat minimaal één keer per jaar een vast overleg met de fractievoorzitters plaatsvindt. Op 16 januari 2019 heeft een afstemmingsoverleg plaatsgevonden over het onderzoeksprogramma 2018 en was er overleg over het programma van dat onderzoeksjaar. De verordening van de RKC is ook kort aan de orde geweest omdat de procedure voor het aanleveren van het rapport mogelijk anders zou moeten zijn. De VV zou het rapport van de RKC rechtstreeks moeten ontvangen met daarnaast een bestuurlijke reactie. De huidige procedure vraagt om eerst een bestuurlijke reactie met daarna het aanbieden aan de VV. Aanpassing van de verordening heeft nog niet plaatsgevonden. In het afstemmingsoverleg vond er ook een korte evaluatie plaats van de werkzaamheden van de RKC.

De benoemingstermijn van leden van de RKC is vier jaar en in 2019 was er geen herbenoeming aan de orde. Vanwege langere afwezigheid door ziekte van de secretaris, dhr Gijzendorffen, is in september 2019 dhr. W. van Riel aangetreden als tijdelijk vervanger.

Samenstelling van de Rekenkamercommissie in 2019

Naam	Functie	Periode benoeming
A.G. Hengeveld RA CMC	Voorzitter, extern	t/m april 2020
Drs. F.C. den Eerzamen RO	Lid, extern	t/m januari 2022
Mevr. Ir. M. Quapp	Lid, extern	t/m oktober 2020
G. Gijzendorffen MCM	Ambtelijk extern secretaris	Per september W. van Riel

Hoofdstuk 2 Onderzoeken en Activiteiten

2.1 Participerend onderzoek

Sinds de komst van de heer Hengeveld als voorzitter van de RKC participeren de leden van de RKC meer dan voorheen zelf in de uitvoering van de onderzoeken. De RKC-verordening sluit op een dergelijke werkwijze aan. Door minder onderzoekswerkzaamheden aan externen uit te besteden, wordt de kennis van de RKC-leden over het reilen en zeilen van WSHD en de bekendheid met medewerkers van het waterschap vergroot. Daarnaast is er het voordeel van kostenbesparing, doordat de eigen inzet efficiënter is dan de inzet van externe onderzoekers. Daar waar noodzakelijk roept de RKC specifieke deskundigheid in.

2.2 Onderzoeksthema's

Zuiveren

Begin 2019 waren er ontwikkelingen, die overigens in 2018 al ontstaan waren, die de reden vormden dat de RKC geen (nuttig) beleidsmatig onderzoek kon gaan uitvoeren. De toestand van de technische installaties was dusdanig slecht dat daar eerst alle aandacht van de organisatie bij nodig was waarbij College en VV intensief betrokken waren. Bovendien was door deze stand van zaken de organisatie zelf ook compleet in beweging. Voeg daarbij de verkiezingen van begin 2019 met de daaropvolgende samenstelling van College en bestuursaanpak. De benodigde omgeving voor de acceptatie en opvolging van adviezen voor de VV en organisatie werd om deze redenen te onrustig geacht.

Het voornemen van de RKC om te onderzoeken in welke mate de aanbevelingen van het in 2015 uitgebrachte rapport 'Waterzuivering: deskundig en kostenbewust' zijn opgevolgd, is dus uitgesteld.

De indertijd gedane aanbevelingen hadden naar de mening van de RKC nog steeds een actuele betekenis. In een brief aan de fractievoorzitters van 8 november 2018 werd dit nader toegelicht: aan de opvolging van de aanbevelingen uit het RKC-rapport van 2015 zoals toegezegd door het College (en de monitoring daarvan door de VV) was immers nog nauwelijks invulling gegeven.

Incidenten hebben er wel toe geleid dat op alle fronten (organisatie, beleid, cultuur, veiligheid, sturing, risico's) inhaalacties door het bestuur concreet waren ingezet. Aandachtspunt hierbij is dat de medewerkers van WSHD overbelast dreigen te geraken en een RKC-onderzoek zou extra druk geven.

De RKC zou medio 2019 bekijken of alle ingezette acties daadwerkelijk tot verbeteringen hebben geleid.

Wegen

In de eerste maanden van 2019 heeft de RKC zich ook gebogen over Wegen als onderzoeksonderwerp. Dit is echter door de ontwikkelingen in de daaropvolgende maanden vooralsnog uitgesteld.

Calamiteitenorganisatie

In vervolg op gesprekken eind 2018 over de calamiteitenorganisatie heeft een verdere verkenning van dit onderwerp plaatsgevonden. De organisatie was echter doende met een nadere invulling van dit element. Daarom is het vooralsnog bij een verkenning gebleven.

Overdrachtsdocument

Om de situatie in grote lijnen voor de nieuw aangetreden VV weer te geven is door de RKC een overdrachtsdocument (maart 2019) opgesteld. Dit document geeft een beeld van de in 2018 uitgebrachte rapporten van de RKC en beschrijft verschillende, destijds actuele, thema's die om

bestuurlijke aandacht vroegen. Dit document is op 10 april in de tweedaagse werkbijeenkomst van de VV toegelicht.

Huis op Orde

Nadat in de eerste maanden van 2019 duidelijk werd wat de feitelijke situatie was van technische installaties, processen en organisatie en in juni de VV het besluit met betrekking tot de jaarschijf 2019 (van de Memo "Huis op Orde") nam, besloot de RKC de realisatie en rapportage van de werkzaamheden van deze jaarschijf te volgen en de VV daarvoor eind 2019 te informeren. Het onderzoeksplan hiervoor hebben we in twee stappen met de VV gedeeld. Hoewel het een bijzonder onderzoeksonderwerp betrof (het gaat hier een verzameling van beleidsthema's in een lopend programma), was de RKC van mening dat de VV met haar onderzoek ondersteund zou kunnen worden.

In de periode van medio 2019 tot en met december zijn documenten doorgenomen en tal van gesprekken met management- en andere medewerkers gevoerd. Ook zijn overlegsituaties bijgewoond om de actualiteit op te kunnen nemen. Eind december 2019 heeft de RKC aanleiding gezien, omdat er meer tijd nodig was voor het afronden van de betreffende rapportage, de VV alvast te informeren middels een rekenkamerbrief.

Auditcommissie

Op 3 september is de bijeenkomst van de Auditcommissie bijgewoond. Afstemming tussen de onderzoeksonderwerpen is zinvol om dubbeling te voorkomen en voor het overige wordt de RKC geïnformeerd over de agenda van de Auditcommissie.

2.3 Lidmaatschap NVRR, deelname aan Waterkring en overige acties

De Rekenkamercommissie van WSHD is lid van de Nederlandse Vereniging van Rekenkamers en Rekenkamercommissie (NVRR) en volgt de ontwikkelingen van de Nederlandse rekenkamers en de publicaties van de NVRR.

- Op 18 maart 2019 is de landelijke waterschapsdag van de Unie van Waterschappen bijgewoond.
- Op 7 juni 2019 is deelgenomen aan het jaarlijks congres van de vereniging.

In navolging van de opzet bij gemeentelijke rekenkamers werd enige jaren geleden onder de paraplu van de NVRR een zogenaamde 'Waterkring' gevormd. In kringverband werden regelmatig ontmoetingen tussen rekeningcommissies en rekenkamercommissies van waterschappen georganiseerd. Mevrouw Quapp van de RKC onderhoudt het contact met de waterkring. Daar waar relevant wordt door de RKC input geleverd. Op 22 november is deelgenomen aan het Symposium Waterkring 'De betekenis van rekenkamers voor Waterschappen' dat was georganiseerd door NVRR waterkring bij waterschap Zuiderzeeland.

Hoofdstuk 3 Budget 2019

Overzicht budget 2019

	Budget	Uitgaven	Budgetruimte
Vacatiegelden	€ 10.393	€ 8.811	€ 1.582
Diverse kosten, wo werving & selectie	€ 5.000		€ 5.000
Representatie	€ 1.000	€ 150	€ 850
Reis- en verblijfkosten	€ 538	€ 1.696	-€ 1.158
Contributies en bijdragen	€ 1.000	€ 738	€ 262
Parkeergelden		€ 8	-€ 8
RKC Secretaris	€ 10.000	€ 12.108	-€ 2.108
Onderzoekswerkzaamheden RKC	€ 24.000	€ 19.565	€ 4.435
Onderzoekwerkzaamheden door derden <i>Verplichting te realiseren in 2019 (Partners4UrbanWater)</i>	€ 20.000	€ 15.009 €4991	€ 4.991
Overige goederen en diensten		€ 260	-€ 260
Totaal 2019	€ 71.931	€ 58.345	€ 13.586

De RKC stelt vast dat in het jaar 2019 vanwege de uitvoering van de onderzoekswerkzaamheden door de leden zelf zeer zuinig met de middelen is omgegaan en dat het niet gebruikte budget voor de RKC (inclusief de secretariële ondersteuning), totaal € 13.586 bedraagt. Het overschot vloeit terug naar de algemene middelen. Ook voor het jaar 2019 zullen voor de onderzoeken externen in beperkte mate worden ingeschakeld.

In het verslagjaar is de post reisgelden iets overschreden vanwege de extra kilometers voor de uitvoering van onderzoeken. De minpost bij overige diensten en goederen betreft een administratieve correctie daar de leden en secretaris van de RKC voortaan onderscheid maken tussen de reguliere representatie- en vergaderkosten en de uren ten behoeve van onderzoekswerkzaamheden. In verband met het verschuiven van het opvolgingsonderzoek Waterzuiveringen naar 2019 is voor de externe deskundige een verplichting ad € 4.991 opgenomen.

Hoofdstuk 4 Onderzoeksprogramma 2020

Het onderzoeksprogramma 2020 is nog niet met fractievoorzitters besproken. De vraag rijst of een overleg over het onderzoeksprogramma van de RKC met de fractievoorzitters of de commissie MBH moet plaatsvinden. De aansluiting van deze commissie op de werkzaamheden van de RKC ligt wat meer voor de hand ligt, mede omdat gebruik gemaakt kan worden van het voorliggende vergaderschema van de commissie. Een fractievoorzittersoverleg vraagt altijd extra afstemming voor de datum. Alle fracties zijn bovendien in de commissie betrokken.

De RKC geeft vooralsnog aan zelf te opteren voor (een keuze uit) onderzoek naar:

- Wegen
- Calamiteitenorganisatie
- Opvolgen van aanbevelingen technische automatisering
- Klimaatbeleid

Wegen

Onderzoek naar doelmatigheid en doeltreffendheid van beheer en onderhoud van de wegen van het Waterschap, met als centrale onderzoeksvraag: *Hoe doelmatig en doeltreffend is het beheer en onderhoud van de wegen in de regio van het Waterschap?*

Deelvragen over de doeltreffendheid:

- Welke doelen worden aan het onderhoud van wegen gesteld?
- Worden deze doelen gehaald?
- Wat is de huidige onderhoudsstrategie?
- Wat is het effect van de gekozen onderhoudsstrategie op de kwaliteit van de wegen?

Deelvragen over de doelmatigheid:

- Wordt het onderhoud van wegen planmatig en efficiënt uitgevoerd?
- Worden er prioriteiten gesteld op basis van het gewenste kwaliteitsniveau en mogelijke combinaties van onderhoudswerkzaamheden?
- Blijkt uit de rapportages dat de geplande werkzaamheden ook conform de plannen zijn uitgevoerd?

Calamiteitenorganisatie

Onderzoek naar doelmatigheid en doeltreffendheid van de opvolging van de evaluatie droogte 2018. November 2018 heeft het MT de evaluatie droogte vastgesteld inclusief de aanpak van de op te volgen (40) aanbevelingen met als onderzoeksvraag: *Hoe doelmatig en doeltreffend zijn de aanbevelingen opgevolgd en op welke wijze is de VV daarover geïnformeerd?*

Technische automatisering

Onderzoek naar opvolging van de aanbevelingen gedaan in de RKC-rapportage Vernieuwing Technische Automatisering Watersysteem (TA).

Eind 2017 heeft de RKC haar rapport over de Technische Automatisering Watersysteem uitgebracht met daarin een aantal aanbevelingen. Deze betroffen in hoofdlijnen:

- de verantwoordelijkheidsverdeling binnen het College en de afstemming van College met de organisatie
- vroegtijdig betrekken van de VV bij belangrijke keuzes en afwegingen daarbij voor de kernprocessen
- vertraging / uitstel van projecten explicieter bij begrotingsbehandeling belichten

- toelichting aan VV over traject van realisatie van Waterschapsbrede Controlekamer (WCK) en van technische automatisering, met aandacht voor inbreng externe partijen
- toelichting aan VV over de stand van zaken bij informatiebeveiliging van kantoorautomatisering en waterzuivering

Klimaatbeleid

Onderzoek naar de stand van zaken bij de in 2018 geformuleerde ambities: 'klimaatadaptatie, energietransitie, circulair en duurzaam' en of inpassing in de kernprocessen op doelmatige en doeltreffende wijze georganiseerd?

Onderzoeksvragen daarbij zijn:

- In hoeverre raken de geformuleerde ambities de uitvoering en organisatie van de kerntaken van het waterschap?
- Zijn verantwoordelijkheden tussen de programmaorganisatie en de lijnorganisatie voor de realisatie van de ambities duidelijk belegd?
- Is/wordt er voldoende aansluiting gerealiseerd van het ambitietraject met de jaarlijkse P&C-cyclus?
- Is de VV voldoende geïnformeerd om het verband tussen de realisatie van de ambities en de uitvoeringspraktijk te kunnen volgen en beoordelen?

De RKC kiest uiteindelijk zélf de onderzoeksonderwerpen, maar de belangstelling van VV-leden en commissies telt mee bij het maken van een keuze.

Daarnaast wil de RKC met de VV de RKC-verordening herzien voor twee thema's: het bestuurlijke wederhoorproces en het overleg met fractievoorzitters. De fractievoorzitters pleiten ervoor dat een RKC-rapport voortaan rechtstreeks naar de VV wordt verzonden en de bestuurlijke reactie, en een mogelijk nawoord van de RKC, separaat wordt toegevoegd.

In de communicatie met de VV zal ook worden bezien of er andere vormen mogelijk zijn dan de formele agendering van rapporten. De RKC denkt aan het sturen van rekenkamerbrieven en tussentijdse bijeenkomsten.

De huidige samenwerking tussen de leden van de VV en de RKC wordt als prettig en constructief ervaren en wij willen dat graag voortzetten.

Andre Hengeveld
Voorzitter RKC
Februari 2020
